

22. juli 2022

Høringsvar vedr. Fonden for Plantebaserede Fødevarer

Dansk Vegetarisk Forening takker for invitationen til at afgive høringssvar vedrørende den kommende "Fonden for Plantebaserede Fødevarer".

Dansk Vegetarisk Forening blev grundlagt i 1896, og vi er i dag med 18 professionelle medarbejdere den centrale plantebaserede organisation i Danmark. Vi står for den danske mærkningsordning Det Grønne Hjerte og for kontrol med det internationale mærke V-Label, hvilket er de to mest udbredte mærkninger af plantebaserede fødevarer i Danmark. Vi driver desuden Netværk for Fremtidens Planteproteiner, som har 160 professionelle medlemmer fra hele værdikæden, ligesom vi indgår i en række både danske og internationale forskningsprojekter, som skal fremme omstillingen mod flere plantebaserede fødevarer.

Nedenstående er vores høringssvar.

Vedrørende § 1 – afgrænsning af plantebaserede fødevarer

Vi er enige i den foreslåede afgrænsning/definition:

"Ved plantebaserede fødevarer forstås i denne lov alle fødevarer, der er fremstillet af planter samt spiselige svampe, alger og gavnlige mikroorganismer, herunder både uforarbejdede og forarbejdede råvarer og ingredienser evt. i kombination med enzymer og andre ikke-animalske ingredienser, der er egnede til fødevarefremstilling."

Dvs. at fonden ikke kan støtte hybridprodukter. For der findes rigeligt med eksisterende finansiering af projekter, hvor animalske fødevarer indgår. Hvis der åbnes op for støtte til hybridprodukter og hybridprojekter, kan der blive tale om at åbne op for en ladeport af projekter, som flytter for lidt ift. omstillingen. Det er det rene plantebaserede marked, der er fokus på internationalt, og det er udvikling af rene plantebaserede produkter og måltider, som har den største klimaeffekt.

Tilsvarende ift. vidensformidling og kampagner bør det være de rent plantebaserede fødevarer, der fremmes, eftersom andre former for kampagner (f.eks. kampagner for kost med lidt kød og mælk) allerede er dækket af landbrugets andre fonde samt af kostrådene og det arbejde, der udføres i Fødevarestyrelsen og Fødevareministeriet.

Der kan dog evt. åbnes op for anvendelse af animalske hjælpestoffer i forbindelse med produktionen, f.eks. fra sidestrømme e.l., så længe disse ikke indgår i det endelige produkt. Dermed vil disse produkter ikke kunne markedsføres som veganske, men vi mener ikke, at det udelukker relevansen af, at sådanne produkter kan bidrage til udviklingen af det plantebaserede marked.

Vedrørende § 2 – hvad fonden kan støtte

I landbrugsaftalen står der:

"Plantefonden kan yde støtte til sortsudvikling, dyrkning, forarbejdning, salg fremme, eksport fremme, uddannelse og vidensformidling."

Af § 2 i lovforslaget fremgår en **væsentligt anderledes** ordlyd:

"Fonden kan yde støtte til videnovertførsel og informationsaktioner, rådgivning, forskning og udvikling, såsom sortsudvikling, dyrkning og forarbejdning, fremstødsforanstaltninger for plantebaserede fødevarer, deltagelse i kvalitetsordninger og lignende."

Vi anbefaler, at lovforslagets ordlyd bringes i overensstemmelse med ordlyden i landbrugsaftalen; i særdeleshed at vægtningen af ord i landbrugsaftalen følges:

- Således at det landbrugsnære udgør en mindre del af vægtningen af ord og den øvrige værdikæde udgør størstedelen af vægtningen af ord. For på tværs af aktører (erhvervsliv og organisationer) er der jf. diverse udmeldinger i pressen bred enighed om, at det er afsætningen og den generelle udvikling af værdikæden, som er det, der har størst behov for støtte; desuden er det dette, hvor der især mangler støttemuligheder pt.
- Desuden bør forskning fjernes som et selvstændigt fokusområde (jf. ordlyden i landbrugsaftalen, hvor forskning ikke indgår), således at forskning i princippet kan opnå støtte, men kun indenfor de allerede oplyste fokusområder for fonden (f.eks. forarbejdning, afsætning, etc.), dvs. uden at forskning i sig selv er et særskilt felt, der kan støttes. Den nuværende inkludering af forskning er forvirrende ift. landbrugsaftalens ordlyd, som ikke inkluderer forskning. I samme forbindelse bør henvisningen til Danmarks Innovationsfond fjernes; det er under alle omstændigheder ikke det fagligt relevante sted at hente plantebaserede kompetencer fra.
- Det er endvidere vigtigt, at der, hvis ordet uddannelse (anvendt i landbrugsaftalen) ikke indgår, laves en direkte henvisning til kompetenceudvikling som et område, der kan støttes. Kompetenceudvikling og anden uddannelse er afgørende for fagligheden, der skal sikre den fornødne omstilling lige fra madprofessionelle til sundhedsprofessionelle og til forarbejdning, dyrkning m.v.
- Det er endvidere vigtigt, at ordet vidensformidling (anvendt i landbrugsaftalen) fremgår, og det kan med fordel fremgå af bemærkningerne til loven, at dette kan være både vidensdeling, oplysningsprojekter, kampagner, m.v., så det tydeliggøres, at der f.eks. ikke kun er tale om rene salgskampagner, men at det også kan være kampagner, der f.eks. fremmer oplysning af befolkningen, eftersom sidstnævnte kan have en større langsigtet strukturel effekt end en mere "gammeldags" salgskampagne.

Vedrørende § 6 – fondens støttesatser

Det fremgår af udkastet, at *"Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri fastsætter regler om ansøgning, tildeling og ydelse af projekttilskud fra fonden, herunder om tilskuds betingelser og maksimale tilskudssatser."*

Det fremgår dertil af bemærkningerne til lovforslaget, at *"Som eksempel vil bestyrelsen kunne fastsætte, at der ydes op til 50 pct. i støtte til en given kategori af projekter, selvom det efter de af ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri fastsatte regler er muligt at yde op til 70 pct. i støtte."*

Det er **afgørende**, at det sikres, at fonden kan yde op til 100 % støtte, og at den således ikke følger eventuelle andre nuværende Landbrugsstyrelse-praksisser eller f.eks. satserne i GUDP. Dette – mulighed for 100 % støtte – er praksis i de eksisterende landbrugsfonde (f.eks. PAF og FØL).

Og eftersom det plantebaserede marked er ungt og skal opbygges fra et relativt set lille udgangspunkt, er det helt afgørende, at relevante startups, mindre virksomheder og mindre organisationer kan få fuld støtte til projekter. Ellers bliver opbygningen af dette marked under ringere vilkår end den støtte, der historisk er givet til udvikling af den eksisterende animalsk-dominerede sektor.

Vedrørende bemærkningerne til § 8 – mulighed for flerårige projekter

Vi bifalder, at fonden kan støtte flerårige projekter. Vi finder det dog vigtigt, at det foregår sådan, at projekternes bevillinger på papiret er endelige, så bevillingshavere kan planlægge flere år frem i tiden derefter. Det betyder, at den fulde bevilling gives fra starten, og at almindeligt tilfredsstillende fremskridt i et projekt er det eneste, der skal til for, at den fulde bevilling ender med at blive udbetalt, og at f.eks. en ny finanslov e.l. ikke kan påvirke dette.

Dermed vil bevillinger til år 2 og år 3 osv. heller ikke (direkte eller indirekte) binde fonden ift. f.eks. det følgende års bevillingsrunde, som altid vil have et fuldt beløb til disposition.

Vedrørende bemærkningerne til § 9 - effekter og evaluering

Vi er enige i, at der bør laves evalueringer efter et passende stykke tid. Vi mener dog ikke, at der bør indgå krav om en evaluering af fondens arbejde allerede efter f.eks. 1 eller 2 år. Vi mener, at det vil være meget tidligt at bruge penge på at lave en utvivlsomt dyr formel evaluering, set i forhold til at der er tale om et nyt område, som skal udvikles, og set i forhold til at fonden kan støtte flerårige projekter, hvor effekterne opnås over 1-2-3-4 år. Vi mener, at det bør overlades til fonden at beslutte, hvornår og hvordan der evt. skal evalueres. Hvis der skal angives et tidspunkt for en påkrævet evaluering, bør den snarere være efter 4 år, så fonden har haft tid til at levere.

Vi vil i øvrigt foreslå, at det sikres, at ansøgere i ansøgningsprocessen skal redegøre for, hvordan deres projekter bidrager til en reel omstilling, f.eks. målt på potentiel klimaeffekt ift. hhv. forbrug og produktion. Derved kan det sikres, at fonden ikke støtter projekter, der f.eks. handler om at udvikle æbleproduktionen i Danmark, men fokuserer sit arbejde på projekter, der fremmer en reel omstilling af forbrug og/eller produktion.

Vedrørende § 15 og § 16 - klageadgangen

Der bør ikke kun være mulighed for at klage ved retlige spørgsmål, men også i andre henseender. Klageadgangen bør som minimum være på niveau med klageadgangen i de eksisterende ordninger såsom FØL, PAF, GUDP o.l.

Vi glæder os til at se fonden blive etableret.

De bedste hilsener

Rune-Christoffer Dragsdahl

Generalsekretær

Dansk Vegetarisk Forening, Vesterbrogade 15, 2. sal., 1620 København V

rc@vegetarisk.dk - Tlf. 50 56 18 17 - www.vegetarisk.dk